

Tájékoztató

A „Minőség-ellenőrzés” című tárgy oktatásához

Szak:	MSc, Gépgyártástechnológia szakirány (1MGT)
Évfolyam:	I.
NEPTUN Kód:	GEGTT308M
Előadó:	Dr. Varga Gyula egyetemi docens
Gyakorlatvezető:	Makkai Tamás mérnök tanár
Időtartam:	2014. szeptember 08. - december 12. heti 2 óra előadás és 1 óra gyakorlat

Előadási és gyakorlati órák ütemterve

37. hét Ea.: A minőségi mozgalom vezetői. A minőségi mozgalom története. Deming menedzselési elvei. A minőség fogalma, értelmezése és jelentősége. A minőségmenedzsment fejlődéstörténete. A minőségirányzatok. A minőség-ellenőrzés fejlődése és a minőségszabályozás kialakulása. A minőségszabályozás és ebben a minőség-ellenőrzés fejlődésének iránya.
Gy.: Félévi feladatok ismertetése. Balesetvédelmi oktatás. F1, F2 feladatok kiadása.
38. hét Ea.: A szabványok és a minőség-ellenőrzés kapcsolata. A szabvány fogalma. A nemzeti szabványosítás. A nemzetközi szabványosítás. A regionális szabványosítás. A minőségirányítás szabványai.
Gy.: Mechanikus mérőeszközök bemutatása. Gyakorló mérések. F3 tervezési feladat kiadása.
39. hét Ea.: A minőségügy infrastruktúrája. Intézményi háttér. Jogi szabályozás, jogharmonizáció. A minőségellenőrzés fejlődésének, a minőségszabályozás kialakulásának jellemző vonásai. A gazdasági változások és a minőség kapcsolata.
Gy.: Finomtapintós mérőeszközök bemutatása. Gyakorló mérések.
40. hét Ea.: A minőségellenőrző szervezet általános felépítése, és egyes részlegeinek feladatai. A minőségellenőrző szervezet jellemző függelmi kapcsolatai. A függelmi kapcsolat lehetőségei. Közvetlen függelmi kapcsolat. A szállítási szerződések megvizsgálásának elvei, annak megkötése előtt a minőség és a minőség ellenőrzése szempontjából.
Gy.: Ellenőrzési terv készítésének ismertetése.
41. hét Ea.: Az idegenáru-ellenőrzés általános elvei. A beérkező áruk és szolgáltatások. A beszállítás. Az idegenáru. A vevő által beszállított termék. Szerződés. A beszállítók általános megítélése, értékelése. A beszállítók auditja. Az idegenáru-ellenőrzés két fő irányzata. Az idegenáru csoportosítása az ellenőrzés szempontjából. Az idegenáru ellenőrzése a gyártómű telepén. Az idegenáru ellenőrzése a megrendelő telepén.
Gy.: Ellenőrzési terv készítése. Feladat konzultáció. F1 feladat beadása.

42. hét Ea.: A gyártásközi ellenőrzés területei és az ellenőrzés végrehajtásának általános elvei. Elsődarabos ellenőrzés. Műveleten belüli ellenőrzés. Műveletek közötti ellenőrzés (műveletközi ellenőrzés). Műveletek utáni ellenőrzés. Méréses szabályozókártya-típusok. Minősítéses gyártásközi ellenőrzés
Gy.: Statisztikai jellemzők ismertetése.
43. hét Ea.: Végellenőrzési feladatok. A végellenőrzés általános elvei. Felkészülés a végellenőrzésre. A végellenőrzés személyi feltételeinek biztosítása. A végellenőrzés tárgyi feltételeinek biztosítása. A végellenőrzési vizsgálatok előkészítése. A vizsgálatok elvégzése. A vizsgálati eredmények rögzítése és értékelése. A termék (tétel) minősítése. Méréses végellenőrzés. Az ismert szórás módszere. Az ismeretlen szórás s módszere. Az ismeretlen szórás R módszere.
Gy.: Statisztikai szoftver (MiniTab vagy Statistica) bemutatása.
44. hét Ea.: Minősítési módszerek. Mindendarabos minősítés. Tapasztalatilag becsült minősítés. Matematikai-statisztikai mintavételes minősítés. A minőség matematikai-statisztikai ellenőrzése ellenőrző kártyákkal. Előzetes adatfelvétel. Az ellenőrző határok. Az ellenőrző kártyák típusai. Gyakorlati alkalmazás. Medián-terjedelem (M - R) kártya. Az átlag-terjedelem ($\bar{x}$ - R) kártya. Ellenőrzési utasítás tartalmi követelményei.
Gy.: Medián-terjedelem (M - R) kártya és átlag-terjedelem ($\bar{x}$ - R) kártya készítése.
45. hét Ea.: Mérési módszerek. Mérési hibák csoportosítása. Alak- és helyzethibák.
Gy.: SPC bemutatása. F2 feladat beadása.
46. hét Ea.: 2D-s és 3D-s felületi érdességmérés jellegzetességei, mérőszámai.
Gy.: Laborgyakorlat: 3D-s felületi érdesség-mérőgép bemutatása.
47. hét Ea.: Zárthelyi dolgozat.
Gy.: Laborgyakorlat: 3D-s koordináta mérőgép bemutatása.
48. hét Ea.: Mintavételi módszerek. A mintavétel elvei. Mintavételi eljárások. Mintavétel a véletlen számok alapján. Mintavétel a véletlen számok nélkül. Az önellenőrzés előkészítésének elvei.
Gy.: Példák statisztikai mintavételi tervek készítésére. F3 feladat beadása.
49. hét Ea.: Az önellenőrzés célja. Előfeltételek biztosítása az önellenőrzéshez. Az önellenőrzést végző dolgozó kijelölése és felkészítése. Ellenőrzés a MEO által. A minőség-ellenőrzés személyi és tárgyi feltételei.
Gy.: Statisztikai mintavételi tervek készítése.
50. hét Ea.: Pótzárthelyi dolgozat. Lezárás.
Gy.: Labor pótlások.

A tantárgy lezárásának módja: aláírás és gyakorlati jegy.

Aláírás megszerzésének feltételei:

- **A félév elismerésének** (aláírás, gyakorlati jegy megszerzésének) **feltételei.**
  - Az előadásokon és gyakorlatokon való aktív részvétel. Amennyiben a hallgató az előadások esetén legalább az órák 60 %-án, gyakorlatok, laboratóriumi foglalkozások esetén legalább az órák 70 %-án nincs jelen, és távolmaradását megfelelően igazolni nem tudja, az aláírás véglegesen megtagadható.
  - Zárthelyi minimum elégséges megírása.
  - Az alkalmazástechnikai feladatok megadott határidőre való legalább elégséges szintű elkészítése, és beadása.
- **A félév elismerésének** (aláírás, gyakorlati jegy pótlásának) **feltételei.**
  - Pót-zárthelyi minimum elégséges megírása a hivatalos aláírás pótlási időszak végéig.
  - Az alkalmazástechnikai feladatok a hivatalos aláírás pótlási időszak végéig való legalább elégséges szintű elkészítése, és beadása.
- A félév során teljesítendő zárthelyik időtartama, időpontja és értékelésének módja.
  - A félév során 1 zárthelyi kerül megtartásra, melyek időtartama 100 perc.
A zárthelyi a 47. hét előadási órájára van tervezve.
A zárthelyiben számonkérésre kerül a 37-46. hét előadási és gyakorlati órájának anyaga.
  - A zárthelyik 5 kérdést tartalmaznak melyek mindegyike helyesen megválaszolva 10-10 pontot ér.
Osztályozás: 0-20 pont: elégtelen (1), 21-27 pont: elégséges (2), 28-35 pont: közepes (3), 36-43 pont: jó (4), 44-50 pont: jeles (5).
- Az elkészítendő feladatok ki- és beadásának időpontja, értékelésének módja.
  - 3 db egyéni feladat kerül kiírásra:
    - F1 feladat** témája: Irodalomkutatás a tételsor kiadott tételéhez kapcsolódóan, összefoglaló dolgozat készítése Word dokumentumban, és előadásvázlat készítése PowerPoint-ban. Kihirdetése a 37. hét gyakorlati óráján. Feladat beadása a 41. hét gyakorlati óráján. Értékelés: „Megfelelt”, vagy „Nem megfelelt” módon.
    - F2 feladat** témája: A tételsor kiadott tételének kidolgozása Word dokumentumban. Kihirdetése a 37. hét gyakorlati óráján. Feladat beadása a 45. hét gyakorlati óráján. Értékelés: 1-5 pont odaítélése. Aki 1 pontot kap, annak javítani kell a feladatot.
    - F3 feladat** témája: Ellenőrzési terv készítése kiadott alkatrész megmunkálásához. Kihirdetése a 38. hét gyakorlati óráján. Feladat beadása a 48. hét gyakorlati óráján. Értékelés: 1-5 pont odaítélése. Aki 1 pontot kap, annak javítani kell a mérési jegyzőkönyvön.
  - A feladatokat nyomtatott formátumban papíron kell beadni, az F1 és F2 feladatokat Word és PowerPoint formátumban digitálisan is.
- A mérések teljesítésének előfeltételei, jegyzőkönyv értékelése és beadási határideje.
  - A Word dokumentumban elkészített mérési jegyzőkönyv elkészítése és beadása.
- Zárthelyi, feladatok, mérések pótlásának feltételei.
  - Zárthelyi pótlására az 50. naptári hét gyakorlati óráján van lehetőség.
  - Az egyéni feladat is legkésőbb az 50. naptári hét gyakorlati órájáig pótolható.

A gyakorlati jegy kiszámításának módja,

* ha a ZH eredménye legalább 2-es, továbbá mind az F1, F2 és F3 feladatok pontszámai legalább 2 pont értékűek.

Számított gyakorlati jegy:

$$(GY J)_{\text{számított}} = (ZH E) * 0,6 + (F1 E) * 0,1 + (F2 E) * 0,2 + (F3 E) * 0,1$$

Gyakorlati jegy (kerekítve):

Elégséges   ha $1,6 < (GY J)_{\text{számított}} < 2,5$

Közepes   ha $2,6 < (GY J)_{\text{számított}} < 3,5$

Jó   ha $3,6 < (GY J)_{\text{számított}} < 4,5$

Jeles   ha $4,6 < (GY J)_{\text{számított}} < 5,0$

* ha a ZH eredménye elégtelen, és/vagy az F1, F2 és F3 feladatok pontszámai között van 1 pont értékű, akkor a gyakorlati jegy Elégtelen.

A vizsga (szigorlat) letételének módja (szóbeli vagy írásbeli és szóbeli) és értékelése.

– A tantárgyból nincs vizsga.

Ajánlott irodalom

- [1] Veress Gábor (szerk.): A minőségügy alapjai. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.
- [2] Juran: Minőségtervezés, szabályozás, ellenőrzés, Műszaki Könyvkiadó., 1980
- [3] Dr. Szittyai Antal: Felelősség a minőségért GTE Budapest, 1989.
- [4] Dr. Kemény Sándor – Dr. Papp László – Dr. Deák András: Statisztikai minőség (megfelelőség) szabályozás. Műszaki Könyvkiadó, Bp., 1999.
- [5] Dr. Koczor Zoltán (szerk.): Minőségirányítás rendszerek fejlesztése, TÜV, Rheinland Akadémia, Bp., 2001.
- [6] Parányi György (szerk.): Minőséget – gazdaságosan, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.
- [7] Godfrey, A.B. – Juran, J.M.: Juran's Quality Handbook, ISBN 007034003X, 1999.

Miskolc, 2014. szeptember

Dr. Varga Gyula
egyetemi docens

TÁJÉKOZTATÓ

a MINŐSÉGELLENŐRZÉS (GEGTT308ML) című tantárgy oktatásához

Szak:	Gépészmérnöki mesterszak (MSc) - Levelező
Évfolyam:	I.
Előadó:	Makkai Tamás tanársegéd
Időtartam:	2019. szeptember 9. – 2019. december 13.
Kiméret:	16/0/gy/4

Előadási órák ütemterve

1. ea. A minőség fontossága és értelmezése a termék-előállító, illetve szolgáltatási folyamatokban. A minőséget befolyásoló főbb tényezők (szervezeti, tárgyi, személyi feltételek) számbavétele. A minőséggel kapcsolatos alapvető fogalmi meghatározások. Különböző minőségértelmezések, a minőségszemlélet fejlődéstörténete. A minőség mérhetősége. A minőséggel kapcsolatos tevékenységek szabványosítása. Az ISO 9001:2008, valamint néhány ágazat specifikus minőségirányítási szabványrendszer követelményeinek ismertetése. A minőségirányítási rendszer auditálása, tanúsítása és akkreditálása.
2. ea. A tervezés–fejlesztés minőségbiztosítási feladatai; információk elemzése, erőforrások biztosítása, megvalósíthatóság és gyártástervezés. Minőségtervezés. Minőségbiztosítás a beszerzésben; szállítók kiválasztása, beérkező áru ellenőrzése és kezelése. Az idegenáru-ellenőrzés általános elvei. Az idegenáru-ellenőrzés két fő irányzata. Az idegenáru csoportosítása az ellenőrzés szempontjából. Az idegenáru ellenőrzése a gyártómű telepén. Az idegenáru ellenőrzése a megrendelő telepén.
3. ea. A gyártásközi ellenőrzés területei és az ellenőrzés végrehajtásának általános elvei. Elsődarabos ellenőrzés. Műveleten belüli, műveletek közötti, műveletek utáni ellenőrzés. Minőségbiztosítás a gyártási folyamatban. A technológiai minőség szabályozás megvalósítási stratégiái és alkalmazásuk okai, feltételei. Gyártó- és ellenőrzőeszközök, valamint gyártási folyamat minőségképességének megítélése és biztosítása.
4. ea. Végellenőrzési feladatok. A végellenőrzés általános elvei. Felkészülés a végellenőrzésre. A végellenőrzés személyi feltételeinek biztosítása. A végellenőrzés tárgyi feltételeinek biztosítása. A végellenőrzési vizsgálatok előkészítése. A vizsgálatok elvégzése. A vizsgálati eredmények rögzítése és értékelése. A termék (tétel) minősítése. Méréses végellenőrzés.

A tantárgy félévi lezárásának módja: aláírás és gyakorlati jegy.

A félévi aláírás megszerzésének feltételei:

- Az előadásokon való aktív részvétel. Az órák látogatásának teljes hiánya végleges aláírás megtagadást von maga után.
- Félévközi zárthelyi legalább elégséges szintű megírása.

Irodalom

1. Dr. Kemény Sándor – Dr. Papp László – Dr. Deák András: Statisztikai minőség (megfelelőség) szabályozás. Műszaki Könyvkiadó, Bp., 1999.
2. Dr. Tolvaj Béláné: Minőségbiztosítás és szabályozás. Előadásanyag kézírata, ME, 2001.
3. Dr. Tolvaj Béláné: Gyártó- és ellenőrzőeszközök, valamint gyártási folyamatok alkalmasságának vizsgálata. Oktatási segédlet. ME, Gépgyártástechnológiai Tanszék, 2005.
4. Dr. Koczor Zoltán (szerk.): Minőségirányítás rendszerek fejlesztése, TÜV, Rheinland Akadémia, Bp., 2001.

Miskolc, 2019. szeptember

Makkai Tamás
tanársegéd

Ellenőrző kérdések Minőségellenőrzés tantárgyból

1. Melyek a minőséggel kapcsolatos elvárások az igény-kielégítési folyamat szereplői szempontjából?
  2. A minőségügyi tevékenységek hatásköre és célja.
  3. A minőségszemlélet átgondolására és módosítására készítő tényezők.
  4. Hogyan definiálják a minőséget a minőségmozgalom vezetői?
  5. A minőség értelmezésének három felfogása.
  6. A termékminőség kategóriái.
  7. Mi a következő fogalmak definíciója? Minőségirányítás, minőségszabályozás, minőségbiztosítás.
  8. A minőség értelmezésének fejlődése (4 megfelelés).
-

9. A szabványok alkalmazásának előnyei.
  10. Hogyan csoportosítjuk a szabványokat eredetük/hatókörük szerint?
  11. Mi a nemzeti szabványügyi szervezetünk megnevezése? Kik lehetnek a tagjai?
  12. Melyek az európai szabványosítás főbb feladatai?
  13. Mi az MSZ EN ISO 9001:2015 szerinti minőségirányítási rendszer célja?
  14. Milyen részekből tevődik össze a QS9000 szabvány?
  15. Mi az MSZ ISO/TS 16949 célja? Milyen előnyökkel jár az alkalmazása?
  16. Hogyan épül fel az MSZ ISO/TS 16949 rendszerek dokumentációja?
  17. Mi a HACCP? Mi a célja, mely területekkel foglalkozik?
  18. Mivel foglalkozik az ISO 22000 szabványcsalád? Mi volt a célja a létrejöttének?
-

19. Mi a minőségtervezés? Melyek a főbb területei?
  20. Definiálja a termékminőség műszaki tervezését! Röviden mutassa be a két fő területét!
  21. A minőségtervezés általános, előkészítő feladatai.
  22. A minőség műszaki tervezésének főbb eljárásai.
-

23. Ellenőrzéstervezés – a gyártásellátás minőségének, megfelelőségének biztosítása (8).
  24. Az ellenőrzéshez szükséges információk.
  25. Adja meg az ellenőrzési pontokat! Sorolja fel a gyártás során végzendő legfontosabb vizsgálatokat!
  26. Az idegenáru-ellenőrzés szintjei.
  27. Az ellenőrzési utasítás tartalma.
  28. Az ellenőrzési terv kidolgozása (nyomtatvány elemei).
-

29. Mi az idegenáru? A beszerzési szerződés (megrendelés) tartalmi elemei.
  30. A beszállítók kiválasztása (folyamatábra).
  31. A beszállítók értékelése – beszállítói audit.
  32. Az idegenáru ellenőrzés két fő irányzata.
  33. Az idegenáru csoportosítása az ellenőrzés szempontjából.
  34. Az idegenáru ellenőrzése a gyártómű telepén.
  35. Az idegenáru ellenőrzése a megrendelő telepén.
  36. Idegenáru mennyiségi és minőségi ellenőrzésének és átvételének folyamata (ábra).
-

37. Első darab ellenőrzése.
  38. Műveleten belüli ellenőrzés.
  39. Műveletek közötti ellenőrzés.
  40. Műveletek utáni ellenőrzés.
  41. Mi a gyártás közbeni minőségszabályozás? Zavaró tényezők és hatásuk. Mikor tekintjük a gyártási folyamatot szabályozottnak?
  42. Mérésees gyártásközi ellenőrzés. Szabályozó kártyák alkalmazása (általánosan).
  43. Mérésees szabályozókártya típusok.
  44. Minősítésee gyártásközi ellenőrzés.
-

45. A végellenőrzés feladatai, személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása.
  46. A mérésees végellenőrzés elméleti alapjai.
  47. Mérésees végellenőrzés – az ismert szórás módszere.
  48. Mérésees végellenőrzés – az ismeretlen szórás s módszere.
  49. Mérésees végellenőrzés – az ismeretlen szórás R módszere.
-

50. Melyek a leggyakrabban alkalmazott minősítési módszerek?
  51. Mindendarabos minősítés.
  52. Tapasztalatilag becsült minősítés.
  53. Matematikai-statisztikai mintavételees minősítés.
  54. Az ellenőrzési (mintavételi) tervek típusai (e-k-t).
  55. Az ellenőrzés fajtái. Áttérési szabályok.
  56. Pontozásos minősítés.
-

Minőségellenőrzés ZH MINTA

Név:.....

Neptun kód:.....

1. Hogyan definiálják a minőséget a minőségmozgalom vezetői (min. 3 darab)?
2. A termékminőség kategóriái.
3. Mi a nemzeti szabványügyi szervezetünk megnevezése? Kik lehetnek a tagjai?
4. Mi az MSZ EN ISO 9001:2015 szerinti minőségirányítási rendszer célja?
5. Adja meg az ellenőrzési pontokat! Sorolja fel a gyártás során végzendő legfontosabb vizsgálatokat!
6. Az ellenőrzési terv kidolgozása (nyomtatvány elemei).
7. Első darab ellenőrzése.
8. A méréses végellenőrzés elméleti alapjai.
9. Melyek a leggyakrabban alkalmazott minősítési módszerek?
10. Az ellenőrzés fajtái. Áttérési szabályok.

Minőségellenőrzés ZH MINTA MEGOLDÁS

1. Hogyan definiálják a minőséget a minőségmozgalom vezetői?

- Juran: A minőség a használatra való alkalmasság.
- Freund: A minőség a termék vagy szolgáltatás azon jellemzőinek összessége, amely lehetővé teszi, hogy megfeleljen a kimondott, vagy kimondatlan igényeknek.
- Grocock: A minőség valamely termék vagy szolgáltatás jellemzői és tulajdonságai összességének alkalmazkodási foka a vevő szükségleti követelményeinek összességéhez, annak az árnak és szállítási feltételeinek a határai között, amelyeket a vevő hajlandó elfogadni.

2. A termékminőség kategóriái.

- Alapminőség
Ha egy termék minősége gyenge, a felhasználó elégedetlen. A minőség javulásával a felhasználó elégedetlensége csökken, de a minőség további javulásával is csak éppen hogy eléri az elégedettségi szintet.
- Versenyminőség
Egy valamilyen jellemzővel feljavított minőség növeli a felhasználó elégedettségét. Ebbe a kategóriába tartozik a karóra pontossága. Ha pontosabb, a felhasználó elégedettebb.
- A megjelenés minősége
Pl. az ébresztő és/vagy világító óra funkció olyan minőséget jelent meg, ami vonzza a vásárlót. Egy ébresztőként is működő óra már más minőségi kategóriába tartozik, mint az egyszerű óra.

3. Mi a nemzeti szabványügyi szervezetünk megnevezése? Kik lehetnek a tagjai?

A Magyar Köztársaság nemzeti szabványügyi szervezete a Magyar Szabványügyi Testület (MSZT), amely köztestületként működik. Az MSZT tagja lehet bármely jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági szervezetek, akik az alapszabályt elfogadják.

4. Mi az MSZ EN ISO 9001:2015 szerinti minőségirányítási rendszer célja?

Az ISO 9001 szabvány szerint kiépített és működtetett rendszer akkreditált harmadik fél általi tanúsításával egy szervezet a következő előnyöket élvezheti:

- Hatékonyság, eredményesség, cég értéke növekszik.
- Átláthatóbb szervezet, egyértelmű felelősség- és hatáskör.
- Potenciális vevők megnyerése, nagyobb bizalom.
- Tendereken való indulás lehetősége.
- A tanúsítvány marketing célokra felhasználható, ismertség növelése.

5. Adja meg az ellenőrzési pontokat! Sorolja fel a gyártás során végzendő legfontosabb vizsgálatokat!

- beszerzési ellenőrzés – idegenáru átvétel
- műveletek beállításának ellenőrzése
- gyártás közbeni ellenőrzés – az áru egyik részlegből a másikba való továbbításakor
- műveletközi ellenőrzés
- késztermék ellenőrzés – az összes gyártási művelet befejezése után

Legfontosabb vizsgálatok:

- idegenáru-ellenőrzés,
- statisztikai folyamatszabályozás (SPC),
- megbízhatóság-vizsgálat,
- hibaanalízis.

6. Az ellenőrzési terv kidolgozása (nyomtatvány elemei).

Az alkatrész előállításával kapcsolatos teljes folyamatra az ellenőrzésre kerülő jellemzők és ezek fontossági besorolása – kritikus, fontos.

Kritikus vagy fontos az a jellemző, mely meghatározó módon befolyásolja a gyártmány biztonságát vagy működésképeségét.

Az egyes ellenőrzési műveletekre vonatkozóan meghatározandó:

- az ellenőrzés gyakorisága,
- a mintavétel nagysága,
- az ellenőrzést végző szervezet,
- az ellenőrzés módszere és eszközei,
- a mérési, ellenőrzési adatok rögzítéseinek bizonylata,
- a hiba (nem megfelelés) esetén szükséges intézkedés.

7. Első darab ellenőrzése.

Az első darab ellenőrzésének célja: A termelő berendezést a technológiai előírásoknak megfelelően állították-e be? A készülő termék az előírt követelményeknek megfelel-e?

Vizsgálni kell: a készülő termék jellemzői a tűrésmező melyik részén helyezkednek el?

Tegye lehetővé a biztonságos gyártást, ritkább beavatkozást. Szükség lehet több darab (nagyobb mennyiség) ellenőrzésére. Első darab ellenőrzés eredménye → gyártás indításának engedélyezése. Termék megfelelő → az adott műveleti szakaszban a termék megfelelésének dokumentálása után a gyártás indítása engedélyezhető. Termék nem felel meg → hibaokok kiküszöbölése, első darab ellenőrzés ismételt elvégzése. Gyártási feltételek változása esetén ismétlés.

8. A méréses végellenőrzés elméleti alapjai.

Tűrés: névleges érték és a névleges értéktől való még megengedett maximális eltérés. A névleges érték az elvárt érték. A felső és alsó tűréshatár által meghatározott tartomány a tűrésmező (T). A tűrések megadhatók: egyoldali (alsó / felső), kétoldali. Selejt: egyoldali tűrésnél ha a mért értékek a megadott hibaszázaléknál nagyobb arányban esnek az alsó, ill. a felső tűréshatár alá, ill. fölé a tétel selejt. Kétoldali tűrésnél a lehetséges hibaszázalék megadása külön-külön történik az alsó, ill. a felső tűréshatáron kívüli részre, és lehetséges együttes (kombinált) megadás az összes selejtre.

A gyártás során a tűréshatár ismert, a gyártmány előre meghatározott jellemzője.

Ha a szórás adott, a hibaszázalék az átlag ($\bar{x}$) és a várható érték (μ) eltérésétől, másképpen fogalmazva az átlag és a tűréshatár (a vagy f) távolságától (t) függ.

A gyakorlati értékelés céljaira vezessük be a t távolság helyett a szórásra vonatkoztatott átlagtávolságot, ennek jele legyen Q.

Táblázat alapján a kulcsjel kiválasztható. A Q értékek a mérési adatokból kiszámíthatók. Táblázatok a névleges hibaszázalék és a mintadarabszám függvényében tartalmazzák az elfogadási, átvételi (k) állandókat. Ezek az értékek a tűréshatár és az átlag távolságára utalnak. A táblázatból kiválasztott k értéket kell összehasonlítani a számított Q értékkel.

Az elfogadás kritériuma alsó tűréshatár esetén: $Q_a \leq k$, felső tűréshatár esetén: $Q_f \geq k$.

Az eljárásokat akár egy, akár két független tűréshatárhoz kapcsolt átvételi hibaszintek megadása esetén is alkalmazhatjuk.

9. Melyek a leggyakrabban alkalmazott minősítési módszerek?

- Mindendarabos minősítés
- Tapasztalatilag becsült minősítés
- Matematikai-statisztikai mintavételes minősítés
- Pontozásos minősítés

10. Az ellenőrzés fajtái. Áttérési szabályok.

- normális (N),
- szigorított (SZ),
- enyhített (E).

Normális: kiinduló, addig kell használni, amíg a tételek minősítési eredménye alapján az MSZ-ban meghatározott áttérési szabályok szerint nem merül fel a szigorított vagy az enyhített ellenőrzésre való áttérés szükségessége.

A normálisról enyhítettre való áttérés: csökken a megvizsgálandó minták mennyisége, szigorítottra való áttérésnél nem változik a minták mennyisége, de abban már kevesebb hibás engedhető meg.

Áttérés a normális ellenőrzésről a szigorítottra

- Egymás után következő 5 tételből 2-t visszautasítanak.
- Csak átvételre első ízben bemutatott tételek.
- Nem vehető figyelembe az első ízben már visszautasított tételek.

- 10 egymás után következő tétel szigorított ellenőrzéssel vizsgálva nem felel meg → ellenőrzés megszakítása, intézkedés minőségének megjavítására.

Áttérés a szigorított ellenőrzésről a normálisra

- 5 egymás után következő tételt elfogadtak.

Áttérés a normális ellenőrzésről az enyhítettre

Ha egyidejűleg a következő három feltétel teljesül:

- a legutolsó 10 tételt elfogadták,
- a legutolsó 10 tétel hibás termékeinek össz mennyisége nem nagyobb a szabványban megadott határszámnál,
- az adott termék termelési folyamata szabályozott és folytonos.

Áttérés az enyhített ellenőrzésről a normálisra

Ha a következő feltételek közül akár egy is fennáll:

- tételt visszautasítottak,
- nincs ok sem a tételt elfogadni, sem visszautasítani → a tételt át kell venni, de a következő tételektől kezdve a normális ellenőrzésre kell áttérni,
- változott a technológia vagy a termelési feltételek,
- a szállítás nem szabályszerű vagy a gyártmány termelési folyamata szabályozatlan lett.